

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Beckserek, Obilnyeva (Zapolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontái, Veliki Beckserek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre 300 D Negyedévre 75 D Félévre 150 D Havonta 25 D	

Róma — Pasity fogadtatására készülődik.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 22.

A Rómából érkező jelentések szerint nagy előkészületeket tesznek Pasity fogadtatására, aki az SHS—olasz egyezmény aláírása végett utazik az olasz fővárosba. Pasity és Mussolini találkozása — a legújabb hírek szerint — január 27-én vagy 28-án lesz.

Beograd, jan. 22.

Pasity miniszterelnök és Nincicity külügyminiszter esütörtök este utaznak el Rómába, az SHS—olasz egyezmény aláírása végett.

Adelswaerth báró lesz Magyarország ellenőrző főbiztosa.

A „Torontái” tudósítójának távirata

Budapest, jan. 22.

A „Magyarország” arról értesül, hogy Magyarország ellenőrző főbiztosa Adelswaerth Tivadar báró, volt svéd miniszter, az interparlamentáris unió tanácsának elnöke lesz. Adelswaerth nagy tisztelője Apponyinak.

Az SHS-bolgár egyezmény a népek tanácsában.

— A „Torontái” tudósítójától. —

Beckserek, jan. 23.

Bulgária berni követének kérelmére a népek tanácsa a napokban regisztrálja az SHS és Bulgária között kötött egyezményt, amely háromszáz millió lévas kárpótlásról szól. Ezt az összeget Bulgária a háboru alatt Szerbiában végzett requirálások ellenértékeképpen fizeti.

Tíz évi fegyházra ítélték a zagrebi gyilkos diákokat.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jan. 22.

Zagreből jelentik: Paskievity, a gyilkos gimnazista bűnyében, — aki a nyáron Zagreb mellett tudvalevőleg megölt és kirabolt két munkást, kedden délelőtt hirdette ki az ítéletet a zagrebi törvényszék büntető tanácsa. A bíróság kétféle büntetésre ítélt: rablógyilkosság bűntettében mondta ki bűnösnek a diákokat és ezért tíz évi fegyházra ítélte. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, az elítélt és védője azonban enyhítés végett fellebezett.

Megindult az ellenzék harca a kormány ellen.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 22.

A szkupstina holnap kezd megrendes üléseit. Az ülés megnyitására az összes előkészületek már megtörténtek. A ház elnöksége a kormánnyal egyetértőleg elhatározta, a holnapi ülésen javasolni fogja, hogy a szkupstina következő ülésének napirendjére a következő pontokat tűzze ki.

Egy bizottság választását, amely a szerb—román határrendezés kérdését tanulmányozza át.

Egy bizottság választását, amely az ideiglenes tanítók tanítói vizsgálatának rendjét vizsgálja meg.

Egy bizottság választása, amely egy koncessziós bank megalakításának javaslatát tanulmányozza át.

A szkupstina holnapi ülésén egyúttal a kereskedelmi, pénzügyi, szociálpolitikai és építési miniszter felelnek az írásban beadott interpellációkra. Így a kereskedelmi miniszter Honyec klerikális képviselő interpellációjára felel, amely az SHS szállítási szerződésre vonatkozik. A állam és Ausztria között kötött borpénzügyminiszter pedig Krizogon demokrata képviselő interpellációjára ad fevilágosítást: a korona-bankjegyek lehelyezésénél visszatartott 20 százalékos bonok sorsára nézve.

Ezután a pénzügyi bizottság terjeszti elő a háromszáz milliós frankkölcsönről szóló törvényjavaslatát, amelyet megelőzőleg kiosztják a pénzügyi bizottság nyomtatott jelentését az 1924—1925. évi költségvetésről.

A szkupstina a francia kölesönt valószínűleg még e hó 28-ikán vitatja meg, míg a budget vitája február elsején kezdődik meg.

Az ellenzéki képviselői klubok tömörülési munkája tovább folyik. Hír szerint az ellenzék már az első ülésen föl akarja venni a harcot a kormánnyal. Az első kérdés, amely miatt az ellenzék támadólag lép föl, a szerb—olasz egyezmény kérdése lesz. Korosec és Spaho ma délelőtt konferenciát tartottak, amelyen megtárgyalták a szerb—olasz egyez-

ményre vonatkozó kérdést. A két ellenzéki vezér elhatározta, hogy már a szkupstina holnapi ülésén kívánni fogják, hogy a kormány intormálja a parlamentet azokról az intézkedésekről, amelyeket az olasz—szerb megegyezés érdekében tett.

Spaho és Korosec tanácskozásai után fölkeresték Davidovity Ljubát, akivel egyetértőleg elhatározták, hogy a parlament holnapi ülésén a következő határozati javaslatot terjesztik elő:

„Azon hírekkel kifolyólag, hogy egyezmény jön létre államunk és Olaszország között — a nemzetgyűlés felhívja a királyi kormányt, hogy azonnal pontos jelentést tegyen mindarról, amit az egyezmény megkötése céljából tett.

A szkupstina felhívja a királyi kormányt, hogy államunk nevében csak olyan egyezményt kössön Olaszországgal, amely által államunk összes jogai, amelyeket eddig is már nemzetközi szerződések ismernek el, teljesen biztosítassanak és tiszteletben tartassanak.

Formai szempontból pedig javaslatot teszünk, hogy a házszabályok 68-ik szakasza értelmében a javaslatot ne utalják át különleges bizottsághoz, hanem hogy azt a szkupstinában azonnal vitassák meg.”

Ez a határozati javaslat az első közös akciója az ellenzéknek, amely ugyan még nem tömörült blokkba, de már elhatározta, hogy fölveszi a harcot a kormány ellen és erre legcélravezetőbb eszköznek ezt a külpolitikai kérdést látja.

A kormány pozíciójának megingatására azonban kevés a remény, miután dr. Korosec tanácskozott Pasityval az olasz—szerb megegyezés lényegéről és Pasity felvilágosította a klerikális-párt vezérét arról, hogy az egyezményt,

meg kellett kötni, mert ettől függ az ország belső konszolidációja és nemzetközi helyzetének biztosítása.

Macdonald az új angol miniszterelnök.

London, jan. 22.

A Daily Telegraph jelenti, hogy Baldwin ma délelőttre hívta össze az utolsó minisztertanácsot és utána a király elé járult.

A Baldwin-kormány a Reuter tá-

irati ügynökség jelentése szerint beadta lemondását.

Macdonald kihallgatáson jelent meg a királynál.

London, jan. 22.

A Reuter távirati ügynökség jelentése szerint Macdonald elfogadta a kormányalakításra való megbízást.

A magyar nemzetgyűlésből.

Az ellenzék szigorú vizsgálatot követel Héjjas ellen.

A „Torontái” tudósítójának távirata

Budapest, jan. 22.

A nemzetgyűlésen az indennitási vitájánál Drózdly szólalt föl. Beszédében a következőket mondotta:

A konszolidáció ellenségeinek a főfészeke Keeskeméten van. Addig nem lehet rend, amíg onnan fenyegetik az országot. Vissza kell térni az 1919. évi bünesetek megvizsgálására.

A románok kivonulása után Héjjasék fekete listát csináltak a kivégzendőkről. A Bagolyvárban gyűléseztek és gyűléseiken állami főhivatalnokok, törvényszéki bírák, ügyvédek, szerkesztők, egyházi férfiak vettek részt. Drózdly ezután részletesen ismerteti a gyilkosságokat, elmondja, kit, hogyan ölték meg.

Héjjas mint városparancsnok a románok kivonulása után rendelkezést adott ki, hogy senki lakását el ne hagyja. Este a lefogott zsidókat kihozták börtönükből, kocsikra rakták, szájukat betömtek és Keeskemét határában részben megfojtották, részben felakasztották. Ezután felolvassa Drózdly az áldozatok névsorát és elmondja megkínzásaikat, mielőtt kivégezték volna őket. Rézség társaság szórakozott a halálra kínzásukkal. A kivégezettek holttestét alig félméter mélységbe ásták el. A nyomozó-ra kiküldött rendőrök közül négy eltűnt a gyilkosok kezén. Ammira elfajult a vérszomj, hogy Francia Kiss Mihály csupán kedvtelésből lelőtt egy zsidó ifjút. A legtöbb esetről jegyzőkönyvet vettek föl, de Prónay parancsnoksága elkérte ezeket az ügyészségtől és azóta nyomuk veszett. Ezután felolvassa azok nevét, akik az orgoványi gyilkosságban részesek és azt hangoztatja, hogy Héjjas ugyanazt a szerepet játssza ma, amit Cserny terroristavezér a proletárdiktatura idején játszott.

Az Alföldi Brigád létezik és annak székhelye Budapest. Drózdly a régi gyilkosságokban való nyomozást és megtorlást sürget.

A pápa Németország inszégeseiért.

A „Torontái” tudósítójának távirata

Newyork, jan. 22.

Egy rádiójelentés szerint tegnap az Unio valamennyi katolikus templomában kihirdették a pápa felhívását, hogy a hívők adakozzanak Németország inségének enyhítéséért.

Engedélyezni kell a külföldi szakmunkások beutazását.

A bányászati gyárparosok szövetségének állásfoglalása.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 23.

A szociálpolitikai minisztérium végrehajtási utasítás-tervezetét szerkesztett, amely a külföldi illetőségű szakmunkások beutazása és ietelepítése felől intézkedik. A rendelkezés felől intézkedik. A rendelkezés-tervezet a bányászati Gyárparosok Szövetsége is megkapta véleményezés végett.

Erdeklődünk a szövetség egyik vezetőtagjánál aziránt, hogy milyen álláspontot helyezkedik az egyesület a készülő utasítással szemben. Kérdésünkre a következő információt kaptuk:

Bár a szövetség amellől van, hogy elsősorban belföldi illetőségű munkások nyerjenek alkalmazást, mégis kénytelen volt a tervezett végrehajtási utasítás ellen állást foglalni. A kérdéses rendelet ugyanis oly előírásokat tartalmaz, hogy legjobb esetben fél évig, esetleg azonban egy évig is eltart, amíg az illető gyáros megkaphatja nélkülözhetetlenül szükséges munkása részére a beutazási és itt tartózkodási engedélyt. A tervezet valóságosan kinos procedurát ír elő, amelynek megkezdés, vállalkozás-számba megy. Olyan munkások beutazásáról szó sem lehet, de nincs is, akik belföldön is megfelelő számban tartózkodnak, hanem csak olyanok jöhetnek számításba, akikben jelenleg nagy hiány van, mint amilyen például a vasöntő, téztafeldolgozó elönmunkás, magasabb képzettségű kőfaragó, fametsző stb. Ezeknek beutazása elé nem kell és nem is szabad akadályokat gördíteni, mert végeredményben az állam látná kárát.

A szövetség ezért válasziratában kérte a szociálpolitikai minisztériumot, hogy a tervezetet változtassa meg és könnyítse meg a külföldi honosságú szakmunkások beutazásának engedélyezését.

Megszűnt a város borfogyasztási adó bérlete.

Az állam saját kezelésébe vette át az adó behajtását.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 23.

A borfogyasztás utáni állami adó behajtását évtizedek óta a város végzi. Az összegek kifizetéséről a város gondoskodott és ennek fejében évi bérösszeget folyósított az állam-pénztárnak. A folyó évben szintén megindították a város részéről a tárgyalásokat, hogy a borfogyasztást továbbra is bérelhessék, meg egyezés azonban ezuttal nem jött létre. A város ragaszkodott ajánlatához, az állam pedig nem engedett követeléséből. Ilyen módon a két ajánlat közötti harminchárom ezer dináros különbség miatt nem tudtak meg egyezni. Beeskerek város értesülésünk szerint háromszázhatvan ezer dinárt kínált fel bérösszegnek, a pénzügyminisztérium megbízásából tárgyaló delegátusok pedig háromszázkilencvenháromezer dinárt követeltek, aminek teljesítésére a város nem mehetett bele.

Leleplezték egy tolvajszervezetet.

Egy év alatt egy társzekerre való holmit vittek el. — Két száz méter szövetet loptak el a vasúti kocsikból.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 23.

Veszedelemes tolvajszervezetet tett tegnap ártalmatlanná a beeskereki rendőrség. A banda csaknem egy év óta tartó működése alatt rengeteg lopást követett el. A szövetkezet vezetője egy vasúti munkás volt, tagjai hozzájárulóiból és egy munkásbarátjából állott, akik hűségesen segédkeztek a bűnelekmények elkövetésénél és az eltulajdonított tárgyak értékesítésénél egyaránt. A rendőrség erélyes és dúséretreméltó buzgalommal végzett nyomozásának tudható be, hogy a tolvajok végre méltó helyükre, az ügyész-egyi fogházba jutottak, ahol most már büntetve elmulasztották a rosszul sikerült „kirándulásukat” felett.

A banda vezetője Sánta Ignác 53 éves vasúti munkás, aki egy évvel ezelőtt költözött be Kuláról Beeskerekre, a III. külkerület 280-as számú házában bérelt lakásba. A szervezet tagjai között volt a felesége, Julla, tizennyolc éves Pál, tizenhat éves István nevű fia, valamint ismerőse, Krnjovan Pera 51 éves, vasúti munkás 6-16 éves Vojin nevű fia. Rövid egy év alatt rengeteg lopást követett el, leginkább a pályaudvar területén. A beeskereki állomáson vizsgáló kocsikba belopózkodtak és amit csak hamarjában

összepakolhattak, lefejtettek, magukkal vitték. Ha más zsákmány nem akadt, megelégedtek kisebb tárgyakkal is. Téli hónapokban a vasút fáját és szenét dézsmálták meg, szóval cseppet sem voltak válogatósak abban, hogy mivel könnyítsék meg az államkincstárt.

A letartóztatottak lakásán tartott házkutatás alkalmával rengeteg holmit találtak, amiről megállapították, hogy állami tulajdon. Így többek között mintegy kétszáz méter szövetre bukkantak, amelyből vasúti függönyöket készítenek. A családtagok alsó fehérművi jórészt elbőll az anyagból készültek. Az eltulajdonított tárgyak mennyiségére jellemző, hogy egy társzekeret lehet velük megrakni.

Sánta Ignác és bűntársai a rendőrségen eléinte ökönyösen tagadtak csak az ellopott tárgyak felmutatása alkalmával törték meg és vallották be a lopásokat. Azokban az esetekben, amelyekben a rendőrség feltevése szerint szintén ők voltak a tettesek, de erre nézve kétséghelyenhatatlan bizonyítékok nem voltak, nem tettek beismerő vallomást.

A vakmerő tolvajokat kihallgatásuk után átadták a beeskereki ügyésznek.

Az állam erre az esztendőre — a bérbeadás meghiusulása folytán — saját kezelésébe vette át a borfogyasztási adó behajtását. Evégből már összeírás is tettek folyamatba, hogy a város területén lévő bormennyiségéről megbízható adatoknak jussanak a birtokába. Az állam szempontjából mindenestre rosszabb ez a megoldás, mert külön munkaerők felvételét teszi szükségessé és oly nehézségekkel jár az adó behajtása, hogy aligha fogja behozni a város által felajánlott összeget.

A két demokrata-frakció kibékülés előtt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 23.

A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy a demokrata-párt felöbánsági, Jaksity-frakciója, legutóbbi ülésén nagyfontosságú határozatot hozott a pártegység visszaállítására, illetve a Setyerov-csoporttal való kibékülés és egyesülés tekintetében. Az értekezleten ugyanis elhatározták, hogy február elsejéig várnak a központi főbizottság által kiküldendő békítő delegációra, amennyiben a jelzett időpontig nem érkeznek meg a kiküldöttek, érintkezésbe lépnek a Setyerov-frakció elnökével. Sztanojlovity Mata gimnáziumi igazgatóval, akit felkérnek arra, hogy a Jaksity-csoport elnökével, Matity Misa dr.-ral együttes közgyűlést hívjon össze, amelynek napirendjén új vezetőség választása szerepeljen. Az új vezetőséget mindkét frakció elismerni tartozna, mely tényvel egyúttal helyreállna a párt-

egység is. Abban az esetben — mondja a határozat — ha a Setyerov-frakció enőke az ilyen megoldásba nem egyezne bele, a tagok a saját iniciatívájukra hívják össze egy konferenciát és a jelenlegi vezetőkre való tekintet nélkül ejtik meg az új vezetőség választását.

Fellestük a Setyerov-csoport egyik tekintélyes beeskereki vezetőtagját, akit nyilatkozattételre kérünk fel a Jaksity-frakció ismeretes határozatával kapcsolatban. A kérdezett érdeklődésünkre a következő felvilágosítást adta:

Hajlandók vagyunk kibékülni és egyesülni a Jaksity-féle frakcióval, a pártegység megóvása érdekében. Nem félünk attól, hogy kikerülünk a vezetőségből, erre nincs is kilátás, éppen ezért készséggel beleegyezünk abba, hogy közös konferenciát hívjanak össze. A döntést szívesen bízzuk magára a népre.

Arra a kérdésünkre, hogy ki a legkomolyabb elnökjelölt, informátorunk kijelentette, hogy a semlegesek a legszívesebben Popovity Sztóján nyug. ezredest, szeszgyári igazgatót látnák az elnöki székben.

Az angol vasutassztrájk.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, jan. 22.

A mozdonyvezetők sztrájkjából kifolyólag a forgalom és az élelmszerellátás megbénult. A város körül szükségvonatokat járatnak.

HIREK

— jan. 23.

A magyar-párt helybeli vezetősége felszólít minden magyar választót, hogy személyesen győződjék meg róla, fel van-e véve a választói névjegyzékbe vagy nem. A választói névjegyzék másolata megtekinthető naponta délelőtt 8-ól 12-ig és délután 3-tól 5 óráig Strósz Béla párttitkárnál (Meray-u. 8.)

A tartalékosításték fegyvergyakorlata. Beogradból jelentik: A hadügyminisztérium elhatározta, hogy folyó évben nagyobb számu tartalékos katanatisztet hívnak be két hónapi fegyvergyakorlatra.

A polgármesterek kongresszusa Beogradból jelentik: A zagrebi polgármester átíratot intézett Beograd községtanácsához, amelyben azt javasolta, hogy a polgármesterek ezidei kongresszusát Zagrebban tartsák meg. A beogradi községtanács válaszában azt közölte a zagrebi polgármesterrel, hogy helyesebbnek tartaná, ha a kongresszust, épen a fontosságára való tekintettel, sz ország fővárosába hívnák össze.

A jégre vittek — a közönséget. Tegnap délben futótűzként terjedt el a városban a hír, hogy a Doszitej (nagy) hidról egy férfi a Béga-folyóba vetette magát, a jég alá került, ahonnan aztán többé nem került elő. Más verziók szerint a kérdéses egyén egy dobozt vitt, melyet beleejtett a Béga. A dobozt meg akarta újra szerezni, azért ráment a jég háttára, hogy megkaparintsa a skatulyát. A jég állítólag leszakadt alatta s így elte halálát. Sőt voltak emberek, akik látták az öngyilkost. A rendőrség megindította a nyomozást s a legnagyobb meglepetésére megállapította, hogy a hír teljesen a légből kapott valótlanág.

Szervezkednek a vajdasági nagybirtokosok. Beogradból jelentik: A vajdasági nagybirtokosok egyesülete a „Njiva” január hó 23 án, szardán délelőtt tíz órakor tartja alakuló közgyűlést.

Kirándulás — a halálba. Eremity Milenko 22 éves szerbeleméri földműves vasárnap délben a barátjánhoz ment, hogy vele együtt az egyik szomszédos községbe ránduljanak ki. Barátja házának udvarán azonban összeesett és meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy szívszélhűdés ölte meg.

Ismét egy bankbukás Budapesten. A budapesti Tanítóbank, amelyet 1923 novemberében jegyeztek be a törvényszéken, négy milliárd passzívával megbukott. A bank ellen negyvennél több följelentést tettek, amelyek nyomán a rendőrség a bank igazgatóját, Schüsler Károly lovagot és Absay János ügyvezető igazgató, volt hírlapíró letartóztatta. A bank legnagyobb részt kis existenciákat tett tönkre, akik megtakarított pénzüket ott helyezték el.

A Kolos-féle hegedűhangversenyt közbejött akadályok miatt későbbre halasztja a rendezőség.

A késedelmes telefonelőfizetőktől megvonják a telefont. Beogradból jelenti tudósítónk: A postaügyi minisztérium körrendeletben fordult az összes postahivatalokhoz, amelyben közli, hogy mindazoknak telefonját, akik nagy hátralékban vannak és fizetési kötelezettségüknek rövid időn belül eleget nem tesznek, szerezljék le.

A kereskedelmi iskola növendékeinek hangversenye. A felsőkereskedelmi iskola növendékei január 27-én, szent Száva napján nagy hangversenyt és mulatságot rendeznek a kereskedelmi iskola helyiségeiben. Az előkészületek nyomán a hangverseny igen nívósra sikerült. A hangverseny után reggelig tartó tánc lesz. Az iskola egyik helyiségében buffetet is állítanak föl, amelyet a Kaszinó-vendéglő bérleti fognak ellátni. A hangversenyre 15 dinár a belépődíj.

A beogradi egyetemről kitiltják a politikát. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi egyetemen az utóbbi időben mind nagyobb tér hódít a politika, melyet utóbb már a jótékonyági célokat szolgáló egyesületekbe is bevitték. A napokban választották meg például a „Pograsinszivo” önszervező egyesület új vezetését, amelynek összeállításán semmilyen más szempontot nem tartottak irányadónak, mint politikait. Az egyetem igazgatósága most erősen lépésre szánja el magát. Megszüntetni készül az összes olyan egyesületet, amelyek az egyetem kebelén belül alakultak és politikai jellegűt vesznek fel.

Elboesájtott egyetemi tanár. Beogradból jelenti tudósítónk: A közoktatásügyi minisztérium elboesájtotta állásából Milojević Boriszláv egyetemi tanárt, ismert geológust. Az igazgatóság autonómiáját látja az elboesájtással megsértve és ezért erőlyes tiltakozásra készül.

Lallosevity agrárreform terveze a radikális-klubban. Beogradból jelenti tudósítónk: A radikális képviselői klub a napokban kezdi megvitatni a Lallosevity-féle agrárreform tervezetét. A javaslatban birtokmaximumnak ötezer holdat indítványoz, ami éppen tízszerese a többség által tervezett ötszáz hold maximumnak. A „Politika” vezércikkben megtámadja a tervezetet s megállapítja, hogy végrehajtása esetén újra a magyar földbirtokok közé jutna vissza a Vajdaság.

A Mayfarth Fashion híres férfi tavaszi divatlap megérkezett és kapható az Orientnél.

Elveszett. Kozlovaeski György, a „Slavija” biztosítási bank vezérigazgatója hétfőn délután három óra tájban a Rózsá-kávéházban elvesztette pénztárcáját, amelyben nagyobb összegű készpénzen kívül négy kereskedelmi váltó, harminc darab „Banka Slavija” elismervény és névjegyek voltak. A becsületes megtaláló kéri, hogy a pénztartsa meg, az iratokat pedig küldje be postán a károsultnak, vagy adja át a lap kiadóhivatalában.

A demokraták és az agrárreform. A demokratá-párt Setyevov frakciója vasárnap délután három óra körül négyülést tartott Beeskerekben, a Cvejanov-féle vendéglőben, a melyen nagy számú hallgatóság jelent meg. A gyűlésen Setyevov Vlada dr. és Moljac Milivoj beszélt, akik a demokratá-pártnak az agrárreformmal szembeni álláspontját fejtették ki. Felszólalásuk után a négyülés határozati javaslatot fogadott el, amelyben kérte, hogy a demokratá-párt azt a politikát kövesse, amelyet ebben az ügyben 1919-ben megkezdett, vagyis követelje az agrárreform radikális keresztülvételét, hogy kisgazdaságok teremtőd-

jenek az országban s hogy mindenki földhöz jusson, aki a föld munkálásával keresi kenyerét és akit eddig kijátzottak az agrárreform áldásából.

Az aviatika csodái. Karácsonykor volt 20 éve annak, hogy Orville Wright és öccse Wilbur első próbapilótát tett az első „levégőnél súlyosabb” rendszerű repülőgéppel. A repülés 12 másodpercig tartott és a gépnek ismét le kellett szállnia, miután elért két méter magasságot. Akkor, husz év előtt az világszenzáció volt és ma már mindenki gépeken olyan messzire tudunk repülni, hogy a Wright testvérek akkori teljesítménye valóban komikusan csekélynek tetszik. Akkor 12 másodpercet repültek Wrighték, ma pedig az amerikai Sprittl Richter tartja a világrekordot 37 órással, 15 perccel és 14 másodperccel (vagyis 134.144 másodperccel) megszállás nélküli repülésével. Az akkori két méterrel szemben a francia Sadi Lecointe eltérte a 11.145 métert, a gyorsasági rekordot pedig szintén Amerikában tartják több mint 500 kilométeres óránkénti sebességgel (a loggyorsabb gyorsvonat csak 90 kilométert tesz meg óránként, Orville Wrightnek megadta a Sors, hogy megérje husz éves első kísérletének mostani fényes jubileumát, öccse Wilbur azonban még 1912-ben halt meg a levégő meghódítóinak bátor harcosaként.

Északamerikai Kanadába való utazás tárgyában hozzánk intézett levelekre válaszolva portómeztakarítás céljából ily uton értesítjük felteinket, hogy földművelőknek nem kell affidevit, mert a kiutazást megkönnyítették. Bővebben személyesen szívesebben adunk felvilágosítást, mert a kimerítő levélírás költséges és időtrábló. — Banatska Trgovalka Agencija Veliki Bečkerek, Aleksandrova-u. 27.

Veszünk nyers libamáját napi árban. Janković és Radanov, Veliki Beeskerek.

Atutalásokat és csekkkiadásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

A Vasárnapi Ujság terjedelmében és tartalmában jelentékenyen bővült új számai a közönség körében mindenütt a legteljesebb elismerést szerezték meg ennek a pompásan fejlődő hetilapnak. A legfrissebb szám is méltán részölgöl az elismerésre. Képes cikkeket közöl a Nobel-díj ez évi nyerteséről, az amerikai magyar háziipari kiállításról és különösen érdekes az állatok életéről és az órák történetéről írott és számos képpel illusztrált cikk. Az erdélyi művészi életet különösen érdekelni fogják a marosvásárhelyi kollégiumban feltűnt fiatal székely művésznek, a hetedik gimnazista Bordi Andrásnak képei. A szövegrészből sok más értékes olvasmány közül Benedek Elek elbeszélését és Franyó Zoltán versét kell különösen kiemelni. A feltűnően gazdag Vasárnapi Ujság ára 15 le. Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal.

Nikkelezni, galvanizálni Krausznál Veliki Beeskerek. Telefon 29.

Közgazdaság

Az állami sorsjegyjáték 1923. évi jövedelme. Beogradból jelenti tudósítónk: A földművelésügyi minisztérium, amelynek hatásköre alá tartozik mindenféle sorsjáték, most adta ki statisztikáját az állami sorsjegyjáték 1923. évi jövedelméről. A kimutatás két millió 980.000 dinár tiszta nyereséget mutat ki, amelyet közgazdasági célokra fordítanak.

Ásványvízforrások Jugoszláviában. A sok ásványvízforrás között, amely országunkban van, egyike a legnagyobbaknak az Arangyelovac mellett Bukovác-forrás, amelyből 800 ezer üveget helyeznek el részben belföldön, részben Romániában, Görögországban, Bulgáriában. Második helyen áll Szerbiában a Palanacka voda 250 ezer üveggel. Horvátországban és Szlavóniában vannak a legnagyobb ásványvízforrások. Jannica 100 ezer, Lasinja 300 ezer és Apatovac 400 ezer üveg termeléssel. A legismertebb az egész országban a Rogatacska Slatina (Rohitsch Sauerbrunn) három millió 500 ezer üveg termeléssel.

A tengerparti olasz iparvállalatok segélyezése. Triesztből jelenti, hogy a hadikárosult ipari vállalatok támogatására 1923-ban a kormány 138.000.000 lírát szavazott meg. Ez összeg most kerül szétosztásra és belőle a Cosulich-féle hajógyár Monfalconeban 78 millió lírát, a monfalconei textilgyár 40 millió lírát, az Adria szódagyár 20 milliót kap.

TŐZSDE

Január 22

Beograd. (Zárlat.) London 36875, Páris 390, Newyork 8775, Genf 1515, Szaloniki 165, Milano 38050, Prága 25460, Wien 9122, Bukarest 4360, Budapest 033, Amsterdam 3250.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 580 és fél, London 2441, Páris 2580, Milano 2595, Prága 1685, Wien 09081 és egy negyed, Budapest 00200, Beograd 662 és fél, Bukarest 290, Varsó üres, Berlin 135, Szófia 410.

Budapest. (Zárlat.) Devizák: Newyork 30220—33220, London 127250—139650, Páris 1335—1485.

Valuták: Dinár 345—377, Font 127550—139950, Dollár 30320—33320, Frank 1350—1500.

Az értékpapírpiac.

Árak 1000 koronákban — Zárójelben a legutóbbi záró árfolyamok.)

Angol-Magyar	(89)	93
Magyar Áll. Hítel	(680)	650
Pesti Magy. Keresk.	(1410)	1475
Lezárt és Pénzv.	(1145)	118
Pesti Hazai	(4400)	4525
Hermes váltótízlet	(80)	82
Salgótarjáni	(616)	678
Rimamurányi	(135)	139
Égiz	(565)	565
Dél cukor	(490)	569
Horvát cukor	(790)	775

A kiadóhivatal telefonja — 21

A szerkesztőség telefonja 281

A számolócéduláról, az adóról és a drágaságról.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 23.

Aki azt állítja, hogy a pénzügyörök, azaz népies nyelven — fináncok — valaha is népszerűek voltak, az bizonyára nagyon jóindulatu hozzájuk, mert bizony tisztelet-becsület nekik, de bizony őket akkor szereti az ember látni, amikor a háta közepét.

Az utolsó időben ez a fináncok elleni ellenszenv pedig egyenesen szédületes arányokat ölt. Mióta ugyanis a pénzügyminisztérium valamelyik igyekvő feltalálója egy új rendeletet adott ki, amely szerint minden vendéglősnél, koresmárosnál, fűszerésnél, stb., aki szezesített árut, az italt tartalmazó edényt lepecsételik és minden alkalommal csak előleges bejelentés után engedik meg, hogy a tulajdonos csapra verje, illetve eladásra hozzáférhetővé tegye. Ez nem elég — még minden nap könyvelés-szerűen fel kell írnia, hogy mit adott el, mennyiért és hogy mennyi árnya van még rak táron. Persze ha több van — büntetést fizet. Ha kevesebb van — büntetést fizet!

Az sem utolsó találmány, hogy bevezették a számolócédula rendszert. Tényleg ki éri meg azt a husz para többletet, ha elmegy egy vendéglőbe mulatni, jól élni? Igen ám, csak hogy most a fűszeresek és grajzlerosok is megkapták a számolócédulát. Ha tehát valaki elmegy és iszik egy kupica pálinkát egy grajzlerosnál, az ugyanannyi adót fizet, mint aki a Rózsában cigány mellett mulat egy éjszakát. Hát hol itt az igazság és a progresszivitás?

A különféle kimutatások, könyvelések, nyilvántartások annyi idejét rabolják el a kereskedőnek, hogy azt sem tudja, melyikhez fogjon hamarabb. És ez a sok különféle rendelet olyan nagyszzerűen van megkonstruálva, hogy az ember sohasem tudja, hol és hogyan marad bein a csávában. A finánc pedig hamar ott van és megjelenése rendszeren nagyon kevésbé örvendetes esemény, mert valami hibát mindig talál — hiszen ebből él. És a fellebbezési fórum sajnos, egyedül a — sóhivatal, Talán helyes volna, ha a különféle fináncsenik közül valamelyik egy leegyszerűsített eljárást találna föl ezekre a fizetésekre, mert ezt a mai könyvelési rendszer, nincs ember, aki bevegje. És az talán mégsem cél, hogy az igen tiszteletreméltó pénzügyörk kart rászabadítsák teljesen a kereskedelemre, amely természetesen azután a fogyasztóra hárítja ezeket az önkéntelen adókat.

Azonkívül van még egy momentum, amely az ellen szól, hogy az állam lépten-nyomon ilyen új jelentéktelennek látszó adókat vezessen be. Az tudniillik, hogy az állam a kezével folyton az adóprést esavarja, a szájával pedig kemtteljes szövegeteket és fenyegetéseket ad le a drágaság ellen. Igaz, hogy ma nem szabad következetességet keresni, de nem szabad a főnéget se arra nevelni, hogy mindenütt hiszen csak komédiának nézzon.

Köszönetnyilvánítás.
Mindazoknak, akik felejtethetetlen jó fiunk
Kürthy István
halála alkalmával részvényt nyilatkoztatásával, koszorúadományokkal vagy a temetésen való részvételükkel nagy fájdalomukat enyhíteni segítették, ezúton mondunk halás köszönetet. Különösen köszönjük az Önkéntes tűzoltótestületnek, a helybeli törvényszéknek és az Ady társaság színházának szíves részvételét.
V. Becskerek, 1924 január 22.
Kürthy György
Novi Becej.

Ház eladás.
Petrogradska (Melencei) utca 43 számú ház szabad kézből igen jutányos áron azonnal eladó. Vétel esetén azonnal be lehet költözni. — Bővebbet ugyanott 66
Ugyanott használt butor is eladó.

Beogradska (Écskai) utca 16. sz.
h á z
Venovics-fele) azonnali beköltözhetéssel eladó.
Bővebbet ugyanott. 127

Képviselőt Utazót
keres nagy acél-, szerszám- és reszelőgyár. 124
Jelentkezni 1—2 óra között Rózsa-szálloda szoba 41. — Fialat, intelligens iparos is jelentkezhetik.

Egy feles, esetleg háromnegyedes
cselló
megvételre kerestetik.
Ugyanott két hegedű eladó.
Cím a kiadóban. 119

A városi kertészet keres 100 kéve
zsupszalmát
Árajánlatokat kér 125
Oláh Gábor városi kertész
Veliki Becskerek, Bajza utca 8.

Keresünk azonnali belépésre egy szeszszakmában teljesen jártas
utazót.
Megfelelő bizonyítványokkal ellátott ajánlatokat kérjük
Első Veliki Becskereki Szeszgyár és Finomító Rt. Veliki B-cskerek címre feladni 130

Vetőmagvak! Virágmagvak! Kerti veteménymagvak!
Külföldi cégek (Mauthner Ödön Budapest) mintájára a legkülönbözőbb magvak termesztésére rendezkedtünk be és ezen magvakat kipróbált szakértők vezetése mellett saját telepeinken termeljük és már eddig is számos elismerőlevél dícséri működésünket a termelőik részéről. — Az általunk forgalomba hozott magvak fajtisztaságáért és csiraképességéért szavatolunk és a magvakat detaileladásra csomagoltan hozzuk forgalomba. — Állandóan raktáron tartjuk a következő magvakat: Buza, árpa, zab, tengeri, lucerna (plombálva), vöröshere, mindenféle répamag és muharmag, vetőmagbüköny, cirok, a legkülönbözőbb fűmagvak stb. 115
Saját érdekében tegyen próbát.
SJEMENAR D. D. OSJEK.
Vezérképviselőt a Vojvodina részére MATITY MILORAD I DRUG trgovina zemačkih proizvoda, Novi Sad, Trifkovity trg (K. Jovanovity palota).
Telefon 547.

A srpskiitebeji kaszinó, könyvtárából
elad
1000 magyar és német
könyvet.

Lapkihordót 17
felvesz a „Torontal” kiadóhivatala.

M e g h í v ó.

A „Szállítványozási és bizományi részvénytársaság” 1924. évi január hó 31-én délután 3 órakor Veliki Becskereken, saját irodahelyiségében, Aleksandrova (Fő) utca 618. szám alatt tartja

Vl. évi rendes közgyűlést
melyre a t. részvényes urak tisztelettel meghívattak.

- Tárgysorozat:** 1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és két hitelesítő választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1923. évi mérleg előterjesztése, a mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
4. A vállalat felszámolása iránti határozathozatal és a felszámoló megválasztása.
5. Esetleges indítványok.
Veliki Becskerek, 1924 január 16-án.

Az alapszabályok 19 §-a értelmében a közgyűlésen csak azon részvényes szavazhat, aki részvényeit a még esedékessé nem vált szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlést megelőző napon délig a társaság pénztáránál letette.

Vagyon		Mérleg számla.		Teher		
1	A pénztárban készpénzkészlet	6930	60	1	Részvénytőke	100000
2	Lovak	31075	—	2	Tartalékalap	80000
3	Kocsik	99352	50	3	Fel nem vett osztalék	794
4	Különböző felszerelések	3843	50	4	Váltótartozás	28200
5	Berendezés	695	50			
6	Ingatlan	1631	—			
7	Letét	5665	—			
8	Takarmánykészlet	10732	75			
9	1923. évi veszteség	44065	15			
		203994	—			203994

Veszteség		Eredmény-számla		Nyereség		
1	Fizetések és munkabérek	242136	02	1	Nyereségáthozat 1922. évről	2332
2	Költség	126351	85	2	Házbérvédelem	125
3	Takarmány	181863	15	3	Szállítási díjak	552547
4	Léleladásnál veszteség	200	—	4	1923. évi veszteség	44065
5	Váltókamatok	2228	10			
6	Adók:					
	Üzleti adó	45998	—			
	Házbérvédelemadó	293	—			
		46291	—			
		599070	12			599070

Veliki Becskerek, 1923. évi december 31-én.

Az igazgatóság.
Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk
A felügyelő-bizottság.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Becskerek

Kiadja Pleitz Fer. Pál